

FUGs prinsippnotat om lekser

Med *lekser* mener FUG skolearbeid som elevene er pålagt å gjøre utenfor undervisningen.

Problemstillinger

- Barna/ungdommene er ikke motivert for å sitte stille og konsentrere seg om leksene etter en lang dag på skolen
- Det er for mye lekser
- Elevene kan ikke gjøre leksene uten hjelp
- Foreldrene har ikke nok kunnskap i faget til å hjelpe
- Foreldres engasjement er viktig for elevenes motivasjon i skolearbeidet
- Lekser fører til konflikter hjemme

Lovverket

Om lekser

”Det er ingen direkte hjemmel for å gi lekser i opplæringsloven eller friskoleloven med forskrifter. Det er imidlertid ikke tvil om at lekser er en del av skolens ordinære aktivitet,” skriver Utdanningsdirektoratet på sin hjemmeside. Opplæringsplikten er omtalt i opplæringsloven §§ 2-3 (grunnskolen) og 3-4 (videregående).

Lekser er et resultat av tradisjon, og praksisen er slik at hver lærer, skole eller kommune bestemmer om de vil gi lekser, samt form og mengde på de leksene de eventuelt gir. Det viktige er at skolen planlegger opplæringen på en måte som gjør at eleven kan nå alle målene i de fagene de skal ha. Det som står om lekser i lovverket handler om at skolen skal tilby *leksehjelp*.

Om leksehjelp på skolen

Kommunen plikter å ha et leksehjelpstilbud for elever i grunnskolen. De velger selv hvilke trinn dette skal tilbys på og hvordan det skal organiseres. Dette kan du lese mer om på FUGs hjemmeside, eller ved å gå direkte til opplæringsloven [§ 13-7a. Plikt for kommunen til å ha tilbud om leksehjelp](#) eller forskriften [§ 1A-1. Leksehjelp i grunnskolen](#).

FUGs erfaring

Alle elever må få utnytte sitt potensial. FUG mener at kvaliteten på tilpasset opplæring må bli bedre slik at flere elever kan få tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring. Det skal alltid arbeides for at alle elever skal få utnytte sitt potensial for læring. Om skolen velger å gi lekser, må også leksene være tilpasset den enkelte elev, eller så gode at alle elevene får realistiske utfordringer og motivasjon til å arbeide med dem.

Elevene og deres foreldre har ulik bakgrunn og ulik kompetanse. Lekser bør være varierte og gi alle elever og foreldre rom for å bruke den kompetansen de har. Det bør også være mulig for alle å gjøre de leksene de får, uavhengig av hvilken situasjon de er i. Motivasjon er viktig for videre læring, og ikke alle har like gode forutsetninger for å sitte stille etter en lang dag på skolen.

- Lekser som inviterer til dialog med foreldrene virker positivt, både på foreldrenes engasjement i forhold til skolen og på elevenes motivasjon for leksene.
- Lekser knyttet til det å sitte stille og lese, skrive og regne styrker ofte de elevene som mestrer dette godt fra før, eller de som har foreldre som kan hjelpe dem til å mestre oppgavene når de står fast.
- Elever som opplever at de ikke mestrer det som gjennomgås på skolen, får ofte mer lekser å gjøre hjemme for å kunne ta igjen resten av klassen. Leksemengden kan derfor oppleves uoverkommelig og eleven mister motivasjon til å lære.
- Noen elever opplever at leksene ikke er mulig å gjennomføre uten bistand fra foreldre, samtidig som de erfarer at foreldrene ikke klarer dette av ulike årsaker som for eksempel helse, språk, utdanning, fysisk tilpassing av lekseplass og tid.
- De fleste voksne gjør arbeidet sitt på jobb og har fri når de kommer hjem. Svært mange barn må bruke ettermiddagen og kvelden på å gjøre arbeid som er pålagt dem av skolen. For mange er dette uproblematisk. For andre blir det en byrde og en konflikt mellom foreldre og barn.
- Mange opplever nederlag og manglende mestring knyttet til skolen. FUG mener at barn og unges arbeidsdag skal være kortere enn de voksnes, slik at de kan gjøre aktiviteter utenfor skolen som gir dem mestringsopplevelser.
- Skolen følger ikke opp leksen på skolen, det skaper lite motivasjon for å gjøre den neste gang.
- Noen elever opplever lekser som motiverende
- Noen foreldre opplever lekser som et konfliktfylt område, mens andre opplever det som en verdifull måte å samarbeide med skolen på.

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Postboks 9360 Grønland, 0135 Oslo | Besøksadresse: Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo
Telefon: 22 05 90 70 | Faks: 22 05 90 71 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fug.no | www.fug.no

FUG ønsker en skole der elevene jobber i skoletiden og er motiverte for å lære. Tid som i dag benyttes til forberedelser og gjennomgang av hjemmelekser, kan frigjøres til bedre og mer effektiv undervisning.

FUG ønsker at elevene skal stimuleres til å søke kunnskap og erfaringer også på fritiden. Det kan gjøres på mange måter og også i samarbeid med foreldrene. Da kan de spisse kunnskapen mot det de har interesse for og få en dypere forståelse for temaer de arbeider med på skolen. Dette kan være positivt både for de som sliter på skolen, og for de som trenger ekstra utfordringer.

FUGs erfaringer støttes av forskning. Noen forskere hevder at lekser har effekt, mens andre hevder at effekten er svak eller ikke-eksisterende. Når man måler effekt av lekser, kan det like gjerne være bakenforliggende årsaker som måles, og ikke nødvendigvis leksene i seg selv. I den grad lekser har effekt, har det større effekt for de som klarer seg godt i skolen enn for elever som i utgangspunktet sliter med skolen. Fordi leksene ikke er godt nok tilpasset den enkelte elev bidrar lekser til å øke de sosiale forskjellene. Men dette kan det gjøres noe med.

De elevene som har behov for, muligheter til og ønsker om å gjøre noe av skolearbeidet (også kalt lekser) utenfor skolen (for eksempel hjemme) må få opplæringen organisert og tilrettelagt slik at det er mulig. Andre elever som ikke har tilsvarende muligheter og ønsker, må få muligheter til å gjøre ferdig skolearbeidet på skolen som en del av, eller i tilknytning, til skoledagen under veiledning og støtte fra egnet personale. Målet er å utvikle og utnytte læringspotensialet til hver enkelt elev. Uansett tilpasning må det innarbeides gode rutiner for foreldrenes involvering i elevenes opplæring.

FUGs forslag til løsning

Målet med enhver lekse må være

- å gi eleven tro på at han/hun har noe å bidra med
- å gi eleven trening i øve opp egne ferdigheter og kunnskap
- å gi eleven trening i å organisere arbeidsdagen sin og utvikle gode arbeidsvaner

- Det skal være tydelig for eleven hva som er leksen
- Leksen skal hovedsakelig være kjent stoff
- Leksen må kunne gjøres uten omfattende hjelp fra foreldrene
- Lekser skal være tilpasset den enkelte elev, slik at det blir mer interessant og motiverende å lære
- Leksemengde må ikke gå ut over den enkeltes motivasjon
- Lekser må være variert, dvs. de kan også være av praktisk karakter
- Eleven skal kunne se sammenheng mellom leksene og det de gjør på skolen
- Læreren skal gi tilbakemelding på leksene
- Lekser må være tema i samarbeidet mellom hjem og skole

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Postboks 9360 Grønland, 0135 Oslo | Besøksadresse: Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo
Telefon: 22 05 90 70 | Faks: 22 05 90 71 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fug.no | www.fug.no